

ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАЦИОНАЛНИТЕ ВЪНШНИ ОЦЕНЯВАНИЯ

Галина Евденова

Регионално управление на образованието – Враца

Резюме. Текстът съдържа анализ на резултатите от Национално външно оценяване в училищата от област Враца. Посочени са конкретни идентифицирани проблеми и фактори, които влияят върху качеството на образование. Презентиран е план за изпълнение на поставените задачи.

Keywords: external assessment, problems, quality of education, action plan

Анализ на резултатите и необходимост от програмата

Резултатите от проведените национални външни оценявания с ученици от IV, VII, VIII и XII клас в края на учебната 2015/2016 учебна година в област Враца очертават тенденция към понижаване на средния успех за областта в сравнение с данните от предходната учебна година (таблица 1).

Таблица 1. НВО в област Враца – среден успех по класове

Учебна година	НВО в IV клас среден брой точки	НВО VII клас среден брой точки	Изпит по ЧЕ в VIII клас среден успех	ДЗИ в XII клас среден успех от двата ДЗИ
2014/2015	14,71	15,06	46,62	Добър 4,17
2015/2016	14,30	13,21	49,97	Добър 4,09

Най-изразително е понижаването на успеха от НВО по български език и литература и по математика в VII клас за 2016 г., което определя област Враца на предпоследно място сред всички области в страната: добър 3,51 от НВО и добър 3,71 по БЕЛ; среден 3,03 от НВО и слаб 2,93 от приемен изпит.

Фактори, които оказват влияние върху качеството на образование в област Враца

При извършваната от РУО – Враца, контролна дейност са установени следните основни проблеми, които рефлектират върху образователната система и учебните резултати в областта.

Обективни фактори:

- от общо 73 училища в областта в 37 учениците от ромския етнос са над 70%;
- 92 % от отпадналите в областта ученици са от ромския етнос;
- неграмотност на родителите; незаинтересованост и липса на подкрепа;
- неуседнал начин на живот; мобилност на семейства;
- сериозни пропуски в основополагащи знания; неограмотени ученици в начален и в прогимназиален етап;
- нередовно посещение на учебни занятия;
- ниска мотивация за учене на учениците.

Субективни фактори:

- деца, постъпили в училище, без да са посещавали подготвителна група, и които нямат училищна готовност (около 26 %);
- недостатъчно ефективни действия от страна на училищата за ограничаване на отсъствията на учениците от учебни занятия;
- недостатъчно усилия да бъдат ограмотени всички ученици; не се реализират резултатни училищни дейности за учениците със слаби учебни резултати в начален етап; не се използват в оптимална степен възможностите за допълнителна и индивидуална работа с учениците, срещащи трудности в овладяването на учебното съдържание, учениците в риск, учениците, застрашени от отпадане;
- формално изготвяне на анализи в училищата за резултатите от вътрешното и външното оценяване;
- недостатъчно задълбочена и системна предварителна подготовка на учителите за предстоящите уроци, ниска мотивация и липса на градивно отношение към училищната общност;
- еднообразни и неефективни методи на преподаване, без да се отчитат индивидуалните образователни потребности на учениците;
- подценяване на целеполагането в урока;
- преобладаващо тестово оценяване; непоследователно и рядко се възлагат задачи за създаване на собствени текстове от учениците;
- не се дава възможност на учениците самостоятелно да работят на дъската, вместо механично да преписват;
- в класно-урочната работа не се използват в достатъчна степен практико-приложни задачи от типа PISA, които да формират умения и функционална грамотност за критично мислене у учениците (тенденция в съвременното европейско и световно образование);
- записите в тетрадките не се контролират от учителя;
- формални консултации на ученици, без да се проследяват личностният им напредък и ефективността от педагогическото въздействие и допълнителната работа;

- нередовно се възлагат домашни работи или поставените задачи не се проверяват;

- не се ползват възможностите на новите технологии, за да се онагледят учебното съдържание и да се подобри динамиката на преподаване – например за създаване на чертежи, за илюстриране на процеси и обобщаване на знания;

- недостатъчна компетентност на възпитателите в полуинтернатните групи за осъществяване на ефективна подкрепа при самоподготовката на учениците;

- не се осигуряват пълноценни условия за постигане от учениците на учебни успехи и не се използват в оптимална степен възможностите на формиращото оценяване.

Като цяло, не се проявяват новаторство, гъвкавост и желание за промяна от страна на педагогическите специалисти, ръководните екипи на училищата и родителите при диагностиката, очертаването на мерките и решаване на специфични проблеми на училищната общност за превенция и ограничаване на преждевременното напускане на училище и повишаване на образователните резултати.

Видно е, че е налице необходимост от подкрепа от страна на РУО – Враца, за подобряване качеството на образованието в училищата на територията на област Враца.

Ниските резултати, показани на НВО и ДЗИ, се наблюдават в училища, в които е налице проблем с осигуряване на редовното посещение на учебните занятия от учениците.

Обхват на училища за методическо подпомагане и контрол

Общо 28 училища, в които резултатите от всички външни оценявания са трайно ниски и в които при осъществената контролна дейност са установени проблеми в реализирането на образователния процес, ще бъдат обект на целенасочена методическа подкрепа и контрол от страна на РУО – Враца, през учебната 2016/2017 учебна година. С ръководните екипи на всички училища в региона ще се работи за използване в по-голяма степен на възможностите на педагогическия контрол за подобряване качеството на учене и резултатите на учениците.

Поставени цели за подобряване на резултатите от националните външни оценявания

1. Разработване и реализиране на регионална политика за намаляване на негативните тенденции, свързани с понижаване на образователните резултати на учениците чрез целенасочено единно въздействие, създаване на комплекс от мерки и сътрудничество на заинтересованите страни.

2. Усъвършенстване работата на педагогическите екипи по разработване и изпълнение на училищни политики с конкретни инициативи, в резултат на което да намалее броят на отсъствията на учениците.

3. Насърчаване на училищата за прилагане на разнообразни и ефективни мерки и дейности за преодоляване на ниските резултати от НВО и ДЗИ и повишаване резултатността от обучението по учебни предмети.

4. Оказване на институционална подкрепа от страна на РУО за популяризиране на добри училищни политики и практики.

Очаквани резултати

– Действащ единен комплекс от мерки и дейности на регионално и на училищно ниво, основаващи се на системно наблюдение, анализ, оценка, редовна отчетност и прозрачност, от които да произтичат коригиращи действия, развиване на ресурси и насочване на въздействието съобразно установените потребности.

– Намаляване броя на отсъствията на учениците от училище.

– Подобряване на резултатите от обучението, измерени от вътрешното оценяване, НВО, ДЗИ и регионални оценявания.

– Осигуряване на подходяща образователна подкрепа за развитието на всяко дете и ученик, включително на ученици от уязвими етнически и социални общности и на ученици със специални образователни потребности.

– Осъзната необходимост от партньорство и координация на институциите на различните нива.

FOR IMPROVING THE RESULTS FROM THE NATIONAL ASSESSMENT TESTS

Abstract. The text focuses on the analysis of the National external assessment results in Vratza District. There are shown specific problems and factors that influence the quality of education. An action plan for implementation of tasks set is being presented.

✉ **Ms. Galina Evdenova**

Head of Regional Department of Education – Vratza
6, Sofroniy Vrachanski St.
Vratza, Bulgaria
E-mail: riovr@abv.bg

Приложение 1. План за изпълнение на програмата

Марка	Дейности		Отговорни лица	Срок	Отчет
	На регионално ниво (РУО – Враца)	На училищно ниво (за всички училища от област Враца)			
I. Фокусиране на вниманието на екипа на РУО – Враца, и на училищните екипи към проблема за ниските резултати от обучението на учениците	1. Изготвяне на анализ на резултатите от НВО в IV клас, НВО в VII клас, изпит по чужд език в VIII клас и ДЗИ в XII клас на базата на извършената контролно-методическа дейност от страна на РУО – Враца, и на училищните анализи за учебната 2015/2016 г. 2. Проучване и идентифициране на причините за ниските учебни резултати на учениците. 3. Провеждане на работни срещи за представяне на добри практики: – с директори – за намаляване на отсъствията и мотивиране и задържане на учениците в училище/ децата, подлехащи на задължително предучилищно образование; – с учители – за системно постигане на високи резултати на НВО; – с учителите в ДГ – осигуряване на училищна готовност на всяко дете.	1. Изготвяне на анализ на резултатите от националните външни оценявания и планиране на мерки за преодоляване на ниските резултати. 2. Диагностика за установяване нивото на базовата и функционалната четивна грамотност на учениците от I до VII клас. 3. Изготвяне на списък с учениците, допуснали голям броя извинения и неизвинени отсъствия през учебната 2015/2016 г. 4. Изготвяне на картотека по класове и по учебни предмети на учениците, с конкретните пропуски в усвояването на общообразователния минимум. 5. Дефиниране на основополагащи знания и умения, въз основа на които да се изготвят програми за допълнително обучение на учениците с пропуски. 6. Организиране и провеждане на допълнително обучение от началните учители за ограмотяване на всички неогрмотени ученици в училището.	експерти от РУО – Враца; ръководни екипи на училищата и ДГ учители експерти от РУО – Враца; начални учители училищни екипи	Юли 2016 г. Септември 2016 г. Юни 2016 г. Септември 2016 г. Юли 2016 Учебна 2016/2017 г.	Съобщения с директори, педагогически специалисти от училищата Провеждане на ПС Проведени работни срещи
II. Целенасочена методическа, контролна и квалификационна	1. Подпомагане на училищните екипи във формиране на конкретни училищни институционални политики за постигане на по-висока посещаемост и успеваемост	1. Прилагане на разнообразни дейности по методически обединения и предметни комисии, насочени към повишаване на резултатите на учениците: методически срещи за анализ на резултати; планиране на съвместни дейности на учителите от начален и от прогимназиален етап на обучението	КВД – по двама представители от всяко училище	Учебната 2016/2017 г.	Констатирува протоколи, доклади и анализи

дейност за повишаване качеството на образованието	на децата и учениците. 2. Изготвяне на методически насоки за педагогическите специалисти за прилагане на действащата нормативна уредба. 3. Тематична проверка „Ефективни образователни стратегии за подобряване училищната готовност на децата и учебните резултати на учениците“ 4. Оказване на методическа подкрепа по въпроси и проблеми на конкретен училищен екип и на група екипи, чрез: съвещания, работни срещи, обмен на добри практики. 5. Квалификационна дейност с педагогически специалисти от начален етап с насоченост: развитие на функционалната грамотност при учениците от начален етап и текстовите задачи в обучението по математика в начален етап. 6. Квалификационна среща: Личностно ориентиран образователни модели на педагогическото взаимодействие в детската градина за осигуряване на равен шанс на всяко дете при постъпването му в училище. 7. Методическа подкрепа на РУО за промяна в образователната дейност на учителя, насочена към качествено обучение.	по предмети, обмяна на добри педагогически практики на ниво училище, обучение на учителите в мотивационни умения и по-ефективна комуникация с ученика и родител, определяне на учителите-наставници на всички етапи и без педагогически опит учители и др. 2. Целенасочен контрол от страна на директорите на изпълнение на функционални задължения на педагогическите специалисти, свързани с предварителната подготовка, планирането, провеждането на образователните дейности и оценяването, с оглед повишаване качеството и обучението по отделните учебни предмети и на учебните резултати. 3. Промяна в образователната дейност на учителя – Ежедневно изготвяне на педагогически фиш с маркирана планирана урочна дейност след предварителна подготовка на учителя, който включва цели на урока, актуализиране на знания, ход на урока, задаване на домашна работа и изводи от часа – набелязване на конкретни показатели за постигнати очаквани резултати, мотиви за поставени оценки и ефективна обратна връзка за нивото на усвояване и разбиране на учебното съдържание от учениците. – Задаване на домашната работа в часа чрез изясняване на задачите и с пример за формата на изпълнение, инструкции за работа и критерии за оценяване. – Проверка на тетрадите на учениците за работа в клас и въщи, на учебните тетрадки и на всеки зададен за изпълнение писмен ученически проект, извършена с червено четивна корекция на установени грешки и личен подпис на учителя най-малко веднъж в седмицата. – Изготвяне на компютър на тестови комплект за задължителните писмени изпитвания от графика на училището (входно ниво, контролни работи и класни работи), който е утвърден от директора с	– около 50 педагогически специалисти от 80 педагогически специалисти от ДГ и ПГ в училище. директорите на всички училища експерти от РУО – Враца, по предмети и учителите учители	зи за резултатите от проверени 28 учители и 10 детски градини от област Враца
---	--	---	---	--

	8. Превантивен контрол и оказване на методическа подкрепа на директорите и ръководните екипи за осъществяване на осмислен и ефективен педагогически контрол. 9. Тематична проверка на дейността на директори/зам-директори: „От педагогическия контрол към подобряване качеството на учене“.	подпис и печат и съдържа три неразделни части: 1. тестови задачи със задължителен образец на изпълнение и изискващи затворени и отворени отговори; 2. описан начин на оценяване (формула или скала); 3. представени критерии за оценяване, разработени от педагогическите екипи по културно-образователни области и направления. – Разнообразяване на методиката на преподаване посредством включване на интерактивни дейности с интердисциплинарен характер, училищни проекти и целенасочено прилагане на ИКТ (електронно учебно съдържание, интернет, интерактивни презентации и съвременни образователни платформи) при реализация на педагогическите цели. – Осъществяване на поне три урочни единици през учебната година с прилагане на дейностния подход и/или практико-приложими занятия/проекти с разработен инструментариум за оценка на работата на учениците. 4. Системен контрол от директора на: – консултации по предмети, по график, утвърден от директора – ежеседмично; – планирани и осигурени часове за допълнителна индивидуална работа по учебните предмети с ученици във връзка с НВО и ДЗИ; – реалното и своевременно отразяване на отсъствията на учениците в дневника на класа, с ежеседмична проверка на дейността на класния ръководител относно извисяването и пренасянето на отсъствията.	директор , пом.-директор	Учебната 2016/2017 г.	Изготвяне на анализа. Представяне на проведени дейности
III. Повишаване мотивацията на учениците за постигане на по-високи учебни резултати и за участие в	1. Карьерно консултиране във връзка с проблемите на отпадането от училище. 2. Провеждане на инициативи за насърчаване на четенето при учениците от I – IV клас 3. Трета регионална викторина „Чети, сподели! Бъди крачка напред!“ – по	Дейности за обхват на всички деца и ученици и за осигуряване на редовното им посещаване на подготовителна група и училище; Назначаване на педагогически съветник/психолог; 3. Стимулиране на ученици и класове с най-малко отсъствия от училище; организиране на състезания; награди; увеличаване на училищните прояви – турнири, състезания; награди; 4. Мотивиране на учениците за участие в олимпиади	експерти от РУО – Враца Карьерен център – Враца директор	Учебната 2016/2017 г.	Изготвяне на анализа. Представяне на проведени дейности

състезания, конкурси, олимпиади и други извънкласни дейности	регламент на РУО – Враца 4. Изготвяне на система от критерии и показатели за измерване на качествата на четенето при учениците от начален етап. 5. Изготвяне на анализ за резултатите от измерване на качествата на четенето. 6. Изготвяне на препоръки за подобряване на резултатите от четенето. 7. Провеждане на външно оценяване от РУО по предмети в VII клас	ади и конкурси, както и в състезания с формат, близък до НВО 5. Провеждане на инициативи за насърчаване на четенето при учениците от I – IV клас. 6. Измерване на качествата на четенето при учениците от начален етап: – на входно ниво, вкл. диагностика на училищната готовност на първокласниците; – на междинно ниво – в края на първия учебен срок, а за учениците от I клас – след буквен етап; – на изходно ниво – в края на втория учебен срок. Изготвяне на анализи по паралелки, класове и на ниво училище за резултатите от измерванията. Предприемане на мерки за подобряване на резултатите. 7. Диагностициране на четивната техника и умението за четене с разбиране по български език и литература и по изучавания чужд език в V клас. 8. Използване от училищата на възможностите за работата на студенти доброволци с ученици , които имат обучителни трудности; 9. Организиране и провеждане по училища на пробни НВО и ДЗИ. 10. Провеждане на устен изпит по чужд език в края на VIII клас с интензивно изучаване на езика. 12. Осигуряване на постоянен достъп до спортната база на училището, компютърните кабинети и библиотеки. 13. Организиране на дейности за повишаване на мотивацията на педагогическите специалисти	учители директор учители директор учители директор учители училищни екипи	пред широка ауди-тория – чрез при-ствие в медии, на уч-лищни сайтове, на сайта на РУО – Враца до края на септември 2016 г. Анализи
IV. Подобряване на приемствеността в образованието на децата и учениците между	1. Анализ на резултатите от диагностиката на училищната готовност и осигуряване на съдържателна приемственост между ДГ и НУ. 2. Методически форми за приемственост между начални и прогимназиални учители;	1. Диагностика на училищната готовност 2. Разписване на конкретни дейности в методическите обединения и предметни комисии и осигуряване на ефективно изпълнение на плановете посредством подходящ механизъм на отчетност. 3. Провеждане на открити уроци в IV и V клас с учители от начален и от прогимназиален етап със съвместни методически разработки на урочните	Учебната 2016/2017 г.	Анализи

образователните институции и етапите на образование в тях: ДГ – начален етап – прогимназиален етап – гимназиален етап	прогимназиални и гимназиални учители 3. Съвместни проверки на експертите в IV клас и V клас	4. Организиране на междуучилищни инициативи в рамките на населеното място, общината или областта.	всички училища и детски градини Младехки център – Враца НПО училищни екипи	Учебната 2016/2017 г.	Събиране на информация от училищата. Анализиране на информацията и предприемане на действия.
V. Информационно и координационно взаимодействие с родители и институции	1. Подпомагане на училищните структури на ДГ и училищата за работа с родителите: Обществен съвет, Училищно настоятелство, Младехки център и др. структури. 2. Оказване на организационно и координационно съдействие от страна на РУО за провеждане на съвместни инициативи на НПО и др. организации с училищата с насоченост към подобряване на взаимодействието с родителите на учениците	1. Провеждане и анализ на анкетно проучване сред учениците и родителите в училищата общност за диагностика на конкретните причини във всяко училище, водещи до ниска мотивация на учениците за учене, ниски резултати на вътрешно и външно оценяване, и очертаване на мерки за активно участие на родителите в училищния живот. Изграждане на Обществени съвети към всяко училище / детска градина. 2. Осъществяване на целенасочен контакт с родителите и привличането им като съюзник на училището . Изграждане на родителски активи по класове с цел приобщаване на родителите към училищния живот. Целенасочени и последователни политики за привличането на семействата на децата и учениците като съмишленици в интерес на детето и неговите образователни постижения. 3. Обмяна на информация с Отдел „Закрила на детето“ за случаи на деца в риск; съобщения до дирекция „Социално подпомагане“ при 5 и повече неизвинени отсъствия; навременна комуникация с Детска педагогическа стая и МКБПМН към общините. 4. Разяснителна дейност сред родителите за последиците от отпадане от училище. 5. Ефективност на дейностите на училищното настоятелство и създаване на предпоставки за повишаване на инициативността и самоорганизи-			

			цията на родителската общност към училището. 7. Създаването на Родителски клуб от активни родители, който може да включва по-широк кръг от родители извън Обществения съвет и училищното настоятелство, който да се фокусира върху специфични за училището теми и проблеми. – Кой са застрашените от отпадане ученици. – Очертаване на основните специфични проблеми в училището. – Подпомагане на дежурството в училище. – Отношения на учениците в училище и в социалните мрежи. – Изпълнение на предприети наказания относно провинения на учениците. – Възможности за подпомагане на училището при необходимост от работа с НПО, включване в различни инициативи, финансиране, работа по проекти, партньорства с други институции, организации и бизнес. 8. Включване на родителите и учениците в училищни проекти за подобряване на материалната база, включително и чрез лично участие. 9. Организиране на инициатива „Ден на отворените врати“, когато родителите могат да присъстват в учебните часове и училищните дейности. 10. Предприемане на действия за налагане на административни санкции на родители, които не осигуряват образование на децата си.		
--	--	--	--	--	--